

Uchwała Rady Młodych Naukowców nr 15/2019 z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie propozycji zmian w programie Preludium BIS realizowanego przez Narodowe Centrum Nauki

Na podstawie § 3 pkt 1 i 2 Zarządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 31 października 2018 r. w sprawie powołania zespołu doradczego – Rady Młodych Naukowców (Dz. Urz. MNiSW z 2018 r. poz. 50) Rada Młodych Naukowców uchwała, co następuje:

§ 1

Rada Młodych Naukowców zauważa, że najnowszy program Narodowego Centrum Nauki, **Preludium BIS**, będący kolejną inicjatywą wspierającą badania naukowe doktorantów, zwiększa odpowiedzialność promotora za realizowany przez doktoranta projekt naukowy. Manifestuje się to przede wszystkim **nadaniem promotorowi funkcji kierowniczej projektu**. Co więcej, to **przyszły promotor jest autorem koncepcji projektu, a po uzyskaniu finansowania na badania, ogłasza konkurs w celu wyłonienia doktoranta - wykonawcy**. Jest to zmiana metodologiczna w porównaniu z założeniami programu Preludium, który był dotąd podstawowym instrumentem wsparcia doktorantów przez NCN w zakresie badań podstawowych. W programie Preludium bowiem **zasadniczy ciężar przygotowania i prowadzenia projektu spoczywał na doktorancie**.

§ 2

Naszym zdaniem **nadrzędną wartością w projektowaniu instrumentów wsparcia doktorantów powinno być zachęcanie ich do samodzielności naukowej** oraz formułowania odważnych pomysłów, mogących przynieść nowe, ciekawe rozwiązania. W tym celu **każdy z instrumentów wsparcia powinien zapewniać doktorantowi sprawczość i możliwość zindywidualizowanych działań** w zakresie badań naukowych. Podkreślamy, że **tylko poprzez zapewnienie doktorantowi autonomii twórczej jesteśmy w stanie ukształtować w Polsce odważnych i kreatywnych doktorantów**, którzy staną się w przyszłości trzonem polskiej kadry akademickiej.

§ 3

W związku z powyższym pragniemy zaapelować do władz Narodowego Centrum Nauki o **utrzymanie w systemie wsparcia badań podstawowych zarówno programu Preludium, jak i Preludium BIS. Program Preludium powinien być kontynuowany także po wygaszeniu studiów doktoranckich** i zastąpieniu ich całkowicie kształceniem doktorantów w szkołach doktorskich. Apelujemy także o **utrzymanie obecnej alokacji finansowej programu Preludium i nie obniżanie jej na rzecz programu Preludium BIS**. Program Preludium stanowi bowiem możliwość nabycia przez doktorantów kompetencji naukowych oraz zarządczych w zakresie kierowania własnym projektem badawczym, co ma pozytywny wpływ na wzrost samodzielności na wczesnym etapie kariery naukowej. Uważamy, że program

Preludium stanowi unikatowe polskie rozwiązanie w zakresie wsparcia działalności naukowej doktorantów, które powinno być kontynuowane i rozwijane.

§ 4

Ponadto, Rada Młodych Naukowców pragnie zarekomendować wprowadzenie zmian do regulaminu programu Preludium BIS, które w naszym przekonaniu zwiększą autonomię doktoranta w warunkach realizacji tego typu projektów. Uważamy, że powinien zostać wprowadzony **obowiązek wspólnego składania raportów z wykonania projektu przez promotora i doktoranta**, tym samym nie wyłączając doktoranta z odpowiedzialności za prawidłową realizację projektu i obowiązków sprawozdawczych. Doktorant powinien mieć na tym etapie także możliwość sygnalizowania ewentualnych nieprawidłowości w wykonaniu projektu i mieć w związku z tym zapewnioną ochronę swoich interesów.

§ 5

Uważamy, że **regulamin przyznawania projektów Preludium BIS powinien przewidywać rozwiązania na wypadek niepowodzenia w realizacji projektu**. Stosowne regulacje w tym zakresie są konieczne ze względu na to, że programy dedykowane przedsięwzięciom służącym rozwojowi doktorantów obciążone są zazwyczaj wyższym ryzykiem, związanym przykładowo z możliwością rezygnacji przez doktoranta z kształcenia w szkole doktorskiej. W związku z tym warunki programu Preludium BIS powinny przewidywać na rzecz promotora możliwość zakończenia projektu oraz wyjaśnienia powodów niepowodzenia. Ponadto uważamy, że promotorzy, których dwa kolejne projekty Preludium BIS nie zakończyły się uzyskaniem przez doktoranta stopnia naukowego, bądź ich rozliczenie nie zostało pozytywnie ocenione przez ekspertów NCN, nie powinni mieć w określonym czasie możliwości ponownej aplikacji o projekt Preludium BIS, chyba że odpowiednio udokumentują oni, że niepowodzenie nie wynikało z przyczyn leżących po stronie promotora.

§ 6

Proponujemy także, aby Narodowe Centrum Nauki wprowadziło **cesję funkcji kierowniczej projektu Preludium BIS na doktoranta po okresie 2 lat realizacji projektu**. Rozwiązanie to wspierałoby proces kształtowania samodzielności naukowej doktorantów, którzy mogliby przejąć odpowiedzialność za projekt po pierwszej części jego realizacji. Wskazujemy ponadto, że obecne rozwiązanie, przewidujące kierownictwo promotora w całym czteroletnim okresie realizacji grantu, może skutkować **niemożliwością wykazania przez doktoranta kierownictwa projektem naukowym w różnych postępowaniach**, np. stypendialnych. Doktorant taki będzie miał relatywnie słabszą pozycję w tych postępowaniach niż osoby realizujące samodzielne projekty naukowe.

§ 7

Rada Młodych Naukowców proponuje także wprowadzenie do warunków realizacji programu Preludium BIS **możliwości realizacji części zadań promotorskich przez promotora**

pomocniczego. Promotor taki pełni częstokroć bardzo istotną rolę w opiece nad doktorantem, przyczyniając się do jego rozwoju oraz większej jakości przedkładanej rozprawy doktorskiej. Ponadto pełnienie funkcji promotora pomocniczego stanowi także dobrą praktykę w procesie wdrażania młodych pracowników naukowych w obowiązki opieki nad doktorantami. Uważamy, że w związku z tym wnioskodawca powinien mieć możliwość wskazania w projekcie programu Preludium BIS, w jakich zadaniach badawczych realizowanych w toku doktoratu przewiduje on obecność promotora pomocniczego.

§ 8

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Młodych Naukowców

dr Piotr Wojtulek